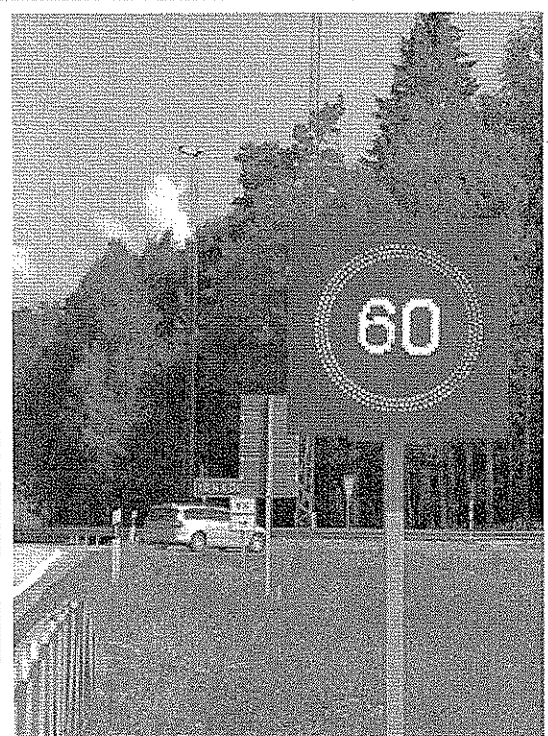
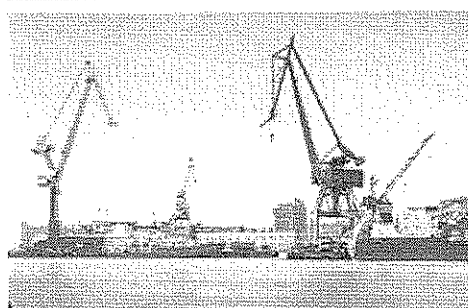

Nationell strategi och handlingsplan för användning av ITS

Sammanfattning

Informations- och kommunikationsteknologi är i dag en förutsättning för ett fungerande transportsystem. Detta tydliggörs i kapacitetsutredningen likväl som i den nationella planen för transportsystemet. ITS har i många avseenden har passerat forsknings och pilotstadiet och är ett av flera verktyg som ska ingå i det kontinuerliga arbetet med att lösa trafiksystemets problem och utmaningar. Intelligent transportssystem av olika slag har också införts i samhället och bidrar i hög grad till att möta dagens krav på mobilitet för människor och gods.

Genom den stora användningen av mobila plattformar tar nu nästa steg av exponentiell tillväxt av ITS-tjänster för enskilt, kommersiellt och allmänt bruk vid. Forskning kring och utveckling av ny teknologi och tillämpningar pågår alltjämt. Området fokuseras bland annat i ett specifikt EU-direktiv samt handlingsplan (Europeiska kommissionen 2008; Europeiska kommissionen 2011; Europeiska rådet 2009), och även nationellt för att stödja systemintroduktion i en strategi och handlingsplan (Vägverket 2009a; Vägverket 2009b).

Trafikverket och Transportstyrelsen fick den 6 september 2013 i uppdrag att revidera den nationella strategin och handlingsplanen för användningen av intelligenta transportsystem – ITS. Trafikverket har samordnat uppdraget och ansvarat för redovisningen av uppdraget till Regeringskansliet. Transportstyrelsen har ansvarat för analyser av behov för förändringar i regelverket som en följd av införandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/40/EU.

Sedan den tidigare handlingsplanen togs fram har ITS-direktivet publicerats och införts i svensk lagstiftning¹ och flera andra regeringsuppdrag har genomförts. Regeringen har därför ansett att det finns skäl att revidera den befintliga strategin och handlingsplanen. I uppdraget ingår att ta fram:

- en nationell strategi för användningen av ITS och införandet av ITS-direktivet i Sverige
- ett strukturerat sätt att få in strategisk information om ITS till Sverige
- en beskrivning av hur Sverige ska kunna påverka den europeiska utvecklingen inom ITS-området
- en uppföljningsbar trafikslagsövergripande handlingsplan med tydliga aktiviteter, ansvariga, resurser och tidsplan som kan användas i Sveriges rapportering till EU. (2014–2020 med utblick mot 2025)
- en redogörelse för hur strategin och handlingsplanen ska genomföras och hur Trafikverkets samordningsansvar för genomförande och uppföljning ska organiseras
- en redogörelse för hur övriga aktörer inom ITS-området ska medverka i genomförandet och uppföljningen
- en analys av behovet av regelgivning nationellt/ internationellt och i förekommande fall framtagning av författningsförslag
- en redogörelse för vilka möjligheter som finns för att verka för förändringar i internationella regler för att möjliggöra användningen av ny ITS-teknik
- en redogörelse för hur processen med framtagandet av strategin och handlingsplanen fungerat.

Införande av ITS-lösningar styrs dels via processen i EU via ITS-direktiv och delegerade akter, dels genom de planer, åtgärdsval och investeringar som sker i det svenska transportsystemet där Trafikverket har en betydande roll. Då uppdraget tydligt beskriver en vilja att i högre grad nå ut med och använda ITS i transportsektorn har vi i uppdraget fokuserat på centrala processer för

---

¹ Lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter

infrastrukturplanering och investering. Forskning och utveckling är ett fortsatt viktigt område, men det måste tydligt kopplas till pågående verksamhet inom Trafikverket, kommuner likväl som transport- och fordonsindustri jämte det övriga samhällets behov. Under arbetets gång har tre huvudsakliga områden av särskild strukturell betydelse för uppdraget utkristalliserats:

- processer kopplade till EU:s ITS-direktiv
- processer och nätverk kopplade till forskning och innovation av ITS
- processer kopplade till införandet och användandet av ITS.

I arbetet har särskild betoning lagts på att engagera grupper och kompetenser som inte nödvändigtvis varit nära knutna till ITS-området tidigare. Ambitionen har varit att sprida kunskap kring ITS i nya kanaler inom Trafikverket och på så vis stimulera användande i Trafikverkets ordinarie beslutsprocesser. För att beakta pågående innovationsarbete inom området har Forum för innovation inom transportsektorn, där flertalet aktörer inom fordonstillverkning, telekom, tillämpad forskning, myndigheter och kollektivtrafik representeras deltagit i workshoppar och möten.

För att ITS ska bli en naturlig del av transportsystemet i Sverige krävs att följande fem strategiska mål är uppfyllda:²

1. ITS ska vara en självklar del av planerings- och investeringsprocessen.
2. Ta initiativ inom internationellt policyarbete.
3. Samordna ITS-relaterad FOI nationellt och internationellt.
4. Regelgivningsprocesserna anpassas till den snabba teknikutvecklingen.
5. ITS ska i första hand utvecklas genom att utnyttja befintlig digital infrastruktur och lösningar nationellt och internationellt.

Flertalet av de aktiviteter som föreslås i handlingsplanen har Trafikverket som ägare. Strategin och handlingsplanen förutsätter ett fortsatt arbete för att utveckla processer och arbetssätt för att på ett mer strukturerat sätt införa ITS som en naturlig komponent i utvecklingen av transportsystemet. Detta förutsätter dock ett nära samarbete med övriga myndigheter, organisationer och företag för att förverkliga strategins målsättningar.

---

² Till varje strategiskt mål har ett antal aktiviteter kopplats